

EXPUNERE DE MOTIVE

Pentru finalizarea procesului de retrocedare a terenurilor agricole și forestiere, pentru a se realiza cât mai repede un cadastru general la nivelul întregii țării, Executivul și-a asumat responsabilități concretizate prin amendarea Legilor fondului funciar nr.18/1991, republicată și Legii nr.1/2000 precum și elaborarea unui nou Regulament de aplicarea a acestora, cu scopul de a consolida regimul proprietății în România.

Dacă avem în vedere durata aplicării legilor fondului funciar, constatăm că cel mai adesea imobilismul s-a datorat invocării utilității publice a unor terenuri agricole, în condițiile în care actele primare sau justul titlu al cetățeanului, beneficiar al reglementărilor din materia funciară, îl îndrituiau la amplasamentul ce îl avea de reconstituit. În consecință, s-a ajuns la situații paradoxale, cum ar fi o balanță a fondului funciar irelevantă din punct de vedere cadastral, suprafețele solicitate și probate cu acte de beneficiari nu mai pot fi regăsite fizic, întrucât se invocă proprietatea publică a statului.

Analiza reglementărilor în materie, coroborate cu prevederile Legii nr.213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia a arătat că multe din terenurile proprietate publică a statului pot fi dezafectate ca fiind de utilitate publică întrucât nu mai servesc valorificării în spiritul prezentelor norme și doctrine juridice.

Totodată, o analiză a situației cu privire la despăgubirile la care statul Român s-a angajat prin lege să le ofere ca o compensație cetățenilor al căror teren agricol sau forestier nu mai poate fi retrocedat, a relevat disproporționalitatea între suprafețele de teren pentru care se invocă proprietatea publică a statului și sumele necesare pentru compensarea acestora.

În acest sens, Executivul a identificat suprafețe de teren agricol care sunt declarate ca fiind de utilitate publică a statului și sunt date în administrarea unor societăți comerciale cu profil agricol, unor institute sau stațiuni de cercetare în domeniul agricol, pentru care prin hotărâre a Guvernului a dispus ridicarea administrării și trecerea acestora în proprietatea privată a statului pentru a fi puse la dispoziția comisiilor locale de stabilire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, făcând posibilă reconstituirea proprietății cetățenilor care au solicitat și au probat cu acte acele amplasamente.

În fapt, **delimitarea suprafețelor de teren strict necesare pentru cercetarea și producerea de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și de animale de rasă și trecerea terenurilor destinate producției, aflate în administrarea institutelor și stațiilor de cercetare și producție agricolă, în domeniul privat al statului, au fost reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 517/1999.**

Cum această „delimitare” nu este exhaustivă, concret era un inventar al terenurilor care erau în administrarea institutelor și stațiunilor de cercetare și producție agricolă, a suferit nenumărate modificări prin care s-au trecut suprafețe de teren agricol, proprietate publică a statului și în administrarea acestor instituții, în proprietatea privată a statului pentru a fi puse la dispoziția comisiilor locale de stabilire a dreptului de proprietate privată a asupra terenurilor.

Prin Legea nr.290/2002 privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu Sisești”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 29 mai 2002, suprafețele de teren care sunt în administrarea institutelor, stațiunilor și societăților comerciale de cercetare au fost evidențiate în anexele la lege.

Cum suprafețele de teren agricol care se află în administrarea instituțiilor enumerate, evidențiate în anexele la Legea nr.290/2002, sunt efectiv preluate din Hotărârea Guvernului nr.517/1999, fără a se ține seama de modificările acestei hotărâri până la apariția în Monitorul Oficial al legii, constatăm că nu au fost avute în vedere efectele care le produce în aplicarea și executarea acestei reglementări.

Un efect imediat, îl presupune încălcarea unui principiu de drept fundamental, și anume că legea dispune pentru viitor, cu excepția legii penale mai favorabile. Ori, atașând o anexă a unei hotărâri a Guvernului din 1999, prin care de fapt se făcea o inventariere a suprafețelor de teren existente la acea dată în administrarea unor institute, stațiuni, societăți comerciale de cercetare în domeniul agricol, fără a se ține seama că scopul acelei inventarieri, era o delimitare a ceea ce trece din domeniul public al statului în domeniul privat al statului, urmând ca prin Agenția Domeniilor Statului aceste terenuri să fie puse la dispoziția comisiilor locale sau să fie, în situațiile când nu erau revendicate potrivit legilor funciare, valorificate pentru a aduce venituri bugetului de stat, presupune încălcarea principiului menționat. Nu s-a ținut seama de faptul că aceste suprafețe de teren au fost diminuate prin mai multe hotărâri ale Guvernului, aspect care acum pe de o parte împieteză procesul de finalizare a legilor fondului funciar, crează un conflict de legi în timp.

Pentru a reaseza într-un cadru normativ aplicabil și sistematizat juridic, s-a impus urgent modificarea Legii nr. 290/2002 cu privire la anexele 1 – 6 prin care se arată ce suprafețe de teren se află în administrarea institutelor, stațiunilor și societăților de cercetare din domeniul agricol. Modificarea Legii nr.290/2002, dat fiind caracterul urgent al reglementării, se poate face numai prin ordonanță de urgență a Guvernului, întrucât, în fapt, prin enumerarea declarativă a suprafețelor de teren proprietate publică a statului aflate în administrarea instituțiilor menționate este afectat dreptul de dispoziție al puterii executive, așa cum prevede art.1 alin. (5) lit. c) și e) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor.

De asemenea, arătăm că sunt îndeplinite condițiile art.114 alin.(4) din Constituție cu privire la adoptarea ordonanțelor de urgență ale Guvernului.

Cazul excepțional este justificat prin înlăturarea conflictului de legi în timp care face inoperabile legi organice de o importanță majoră pentru instituțiile dreptului românesc, în speță regimul proprietății cu valențe socio-economice indubitabile.

Urgența este justificată pentru că, așa cum arătam mai sus, se încalcă un principiu fundamental de drept, dispunându-se printr-o lege pentru trecut, că anumite instituții au în administrare suprafețe de teren din proprietatea publică a statului, care au fost diminuate prin hotărâri ale Guvernului înainte ca această lege să intre în vigoare.

Soluția, în concordanță cu spiritul Legii nr.290/2002 privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu Sisești”, din analiza actelor preparatorii ale acesteia, respectiv rapoartele comisiilor de specialitate, atât de la Senat cât și de la Camera Deputaților raportul de mediere, precum și a legislației ca drept comparat, cu precădere organizarea și funcționarea renumitului Institut National de la Recherche Agronomique – France, este de modificare a anexelor legii, în sensul excluderii evidențierii suprafețelor de teren proprietate publică a statului. Totodată, trebuie arătat în cuprinsul acestei legi că suprafețele de teren proprietate publică a statului vor fi date în administrare acestor instituții prin hotărâre a Guvernului, în urma unei evaluări în concordanță cu scopul propus, și anume cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică în domeniul agricol.

Nu în ultimul rând, această modificare reclamă completarea normelor Legii nr.290/2002 coroborate cu Ordonanța Guvernului nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003; Ordonanța Guvernului nr. 14/2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 50/2003; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 146/2002 privind finanțarea și utilizarea resurselor derulate prin trezoreria statului, aprobată cu modificări prin Legea nr.201/2003; Legea nr.345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr.414/2002 privind impozitul pe profit, cu modificările și completările ulterioare, precum și Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2003.

Extrem de importantă este crearea unei structuri a rețelei unităților de cercetare-dezvoltare, care să răspundă cerințelor Uniunii Europene în contextul alinierii, atât normative, cât și factice în vederea integrării.

Prevederile vizează patru categorii mari pentru unitățile de cercetare-dezvoltare, astfel:

- a) reorganizarea unor unități în societăți comerciale;
- b) fuzionarea unor unități de cercetare - dezvoltare;
- c) transferul în cadrul instituțiilor de învățământ superior agricol;
- d) unități de cercetare care își continuă activitatea de cercetare-dezvoltare.

S-a impus corectarea și corelarea denumirilor unor unități, în concordanță cu obiectivele activității desfășurate.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr.290/2002 privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM MINISTRU

Adrian Năstase

